

Limitem pro účastníky soutěže byla nutnost vyrovnat se mimo jiné s komplikovaným pozemkem v záplavové lokalitě a zároveň respektování platného Generálního upravovacího plánu města od Vladimíra Zákrejse. Vzhledem k svému dosavadnímu renomé, které si získal svými realizovanými projekty a dalšími aktivitami směřujícími k podpoře rozvoje města, byl zcela pochopitelně k účasti v této soutěži vyzván i Ing. arch. Čeněk Musil. Konečně měl v této době za sebou již úspěšně dokončené realizace školních budov, a to jak v Jičíně, tak v blízkém okolí. Soutěž sice probíhala anonymně, nicméně na základě znalosti tvorby tohoto architekta a z dostupných archivních materiálů lze bezpečně určit, že Musil zaslal, vedle vítězného návrhu pod značkou „červený kruh“, do soutěže ještě jeden označený jako „zelené mezikruží“. Tímto druhým návrhem navázal architekt na svou dosavadní tvorbu a uplatnil v něm některé prvky, které již úspěšně využil na svých realizovaných projektech. Především je to trojúhelníkový štít v průčelí,

kteří nalezneme například na budově Dvouleté rolnické školy v Soudné a také na Studentském domě, nebo sloupy u vchodu a korunní římsa ve tvaru půlválců. Nicméně půdorysné a hmotové řešení, stejně jako situování hlavního vstupu, je u obou Musilových návrhů (tedy i u návrhu vítězného) téměř totožné. V obou případech jde zjednodušeně řečeno o průnik dvou kvadratických hmot mírně posunutých v jednom směru. Hlavní vstup je pak obrácen k menšímu veřejnému prostranství vytvořenému tímto posunem.

Vítězný návrh je však, na rozdíl od tradičnějšího řešení „zeleného mezikruží“, již ovlivněn funkcionalismem a nezapře určitou inspiraci mladoboleslavskou Zemskou průmyslovou školou Jiřího Krohy. Nicméně architekt i v tomto případě využil již dříve uplatněné a pro jeho tvorbu charakteristické prvky, k nimž mimo jiné patří i střídání ploch rezného zdiva a šlechtěných omítek na fasádách. Stavba o dvou nadzemních podlažích sestává, jak již bylo řečeno výše, ze dvou vzájemně propojených kubických těles, z nichž východněji situované předstupuje více směrem k severu (a tedy k uliční čáře). Západněji situovaná část je zakončena zaobleným nárožím, přičemž ve vrcholu sedlové střechy zakončené na této straně valbou je umístěna obdélná konstrukce opláštěná měděným

plechem. Navazující východní předstupující křídlo má pak ve svém západním průčelí umístěn vstup do budovy krytý předstupující částí druhého nadzemního podlaží vysazenou na mohutných sloupech – další typický prvek Musilových staveb. Tato středová část stavby, kde se napojují obě hmoty, je v šíři jedné osy navýšena o jedno nadzemní podlaží zastřešené plochou střechou, která směrem k severnímu uličnímu průčelí budovy obloukem krytým měděným plechem dosedá na podstřešní římsu druhého nadzemního podlaží. V této části budovy se nachází vstupní vestibul a široké schodiště do patra. V přízemí jsou umístěny učebny, šatny, knihovna a byty školníka a ředitele (byty byly navrženy jako přístupné i přímo z ulice). V půlkruhově zakončené části přízemí se nacházela posluchárna zbožiznalství, na níž navazoval příslušný kabinet. Další kabinety a učebny se pak nacházely v patře, kam Musil umístil také sborovnu a ředitelnu, a to do prostoru nad hlavní vstup. Fasády budovy jsou řešeny s důrazem na horizontální linie, jejichž narušení představuje pouze výše zmíněný prvek nástavby v místech protínání obou křídel budovy a rovněž vertikální kubus skrývající schodiště a umístěný v uličním průčelí východního křídla v části, která dříve sloužila jako byt ředitele školy. Plochy fasád budovy opatřené břizolitovými omítkami jsou prolomeny širokými okny a zvýrazněny horizontálními pásy rezného zdiva. Budovu doplňuje měděná socha Merkura od jičínského sochaře a medailéra Josefa Vašaty umístěná v nároží nad hlavním vstupem. S výzdobou průčelí, která však zpočátku neměla přesnou podobu, počítal Musil ve

svém vítězném návrhu od samého počátku. Navázal tak na tradiční řešení průčelí veřejných budov a opětovně prokázal, že není striktním funkcionalistou, ale jde svou vlastní cestou.

Umístění stavby v záplavové lokalitě vyřešil Musil jejím založením na pilotech nesoucích železobetonové překlady. Ty tvoří rošt nesoucí celou zděnou budovu s železobetonovou konstrukcí. Komisionální šetření před vydáním povolení ke stavbě se konalo 15. dubna 1929 a zastupitelstvo města o tomto povolení rozhodlo na svém zasedání 17. července toho roku. Stavbu podle Musilova vítězného návrhu provedl místní stavitel Josef Novotný a je třeba poznamenat, že původně plánovaný rozpočet byl v průběhu výstavby značně překročen, neboť Musilem navržené založení stavby v náplavu se ukázalo jako velmi nákladné. Kolaudace dokončené budovy školy (Čeněk Musil se autorsky podílel i na vybavení jejího interiéru) proběhla 17. prosince 1930 a 21. února 1931 byla v nové školní budově zahájena výuka.

K dalším úpravám budovy došlo při rekonstrukci až v letech 1999–2000. Současně byla k původní Musilově budově z jižní strany připojena přístavba tělocvičny se zázemím podle projektu architekta Aloise Fröhaufa. Při příležitosti 80. výročí založení školy v roce 2002 byla odhalena pamětní deska věnovaná Ing. arch. Čeňku Musilovi, k jehož nejvýznamnějším stavbám budova Masarykovy obchodní akademie v Jičíně nesporně patří.

Kontakt

17. listopadu 220, 506 01 Jičín
+420 493 532 515
reditel@moa-jc.cz

GPS souřadnice

N 50.4347772°, E15.3527958°

Více informací na

www.moa-jc.cz

Text: Tamara Baudišová.

Historické plány: SOkA Jičín, neuspořádaný fond Musil Čeněk.

Historické fotografie: RMaG Jičín.

Současné fotografie: Hubert Hesoun

Zdroje: PETROVÁ, Gabriela a Eva CHODĚJOVSKÁ. Architekt Čeněk Musil. V Jičíně: Regionální muzeum a galerie v Jičíně, 2017.

CHODĚJOVSKÁ, Eva a Milan URZA. Čeněk Musil: regulační plán města Jičína z roku 1935. Praha: Historický ústav, 2009.

MENCL, Jaroslav. Historická topografie města Jičína: dějiny Jičína.

V Jičíně: Nákladem Musejního spolku, 1949.

Mapa: ©ČÚZK.

Tisk: fronte s.r.o., fronte tiskárny Sezemice

V roce 2021 vydal Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově s finanční podporou Královéhradeckého kraje.

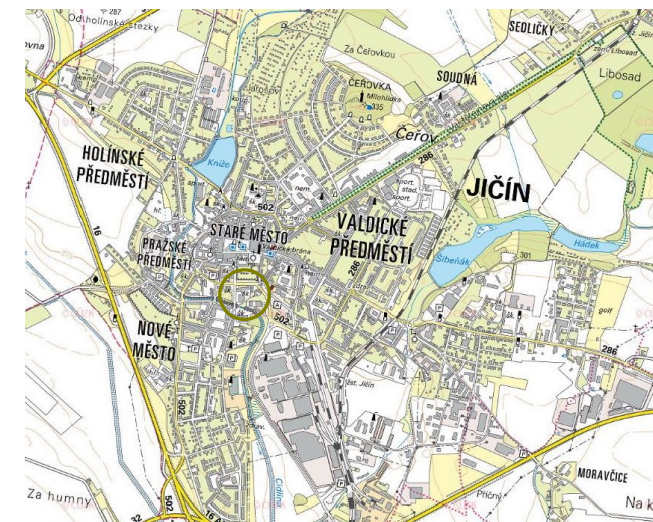
NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V JOSEFOVĚ

KRÁLOVÉHRADECKÝ
KRAJ

ISBN 978-80-88226-26-0

JIČÍN
MASARYKOVA OBCHODNÍ
AKADEMIE

Město, jehož nejvýznamnější architektonický a urbanistický rozvoj je spojován s osobností Albrechta z Valdštejna a obdobím 20.–30. let 17. století, se po období určité stagnace začíná probouzet k novému životu na konci 19. století. Nicméně jeho rozkvět je zpočátku limitován poměrně pozdním napojením na železnici a následným pomalým rozvojem průmyslu úzce propojeným se zemědělskou výrobou. Tento handicap je však na druhé straně vyvážen rychlým rozvojem kulturních a vzdělávacích aktivit. Město rovněž velmi obratně těží ze vzrůstající oblíbenosti turistiky, jejímž propagátorům neunikla atraktivita Českého ráje. Rozvoj zástavby města, které se začíná pomalu a jistě rozpínat mimo své historické jádro, si brzy vyžádá nezbytnost její cílené regulace. První regulační plán městského inženýra Bedřicha Peka z roku 1893 brzy následují další a Jičín postupně získává svou současnou podobu. K osobnostem, které výrazně zformovaly tvář moderního Jičína, bezesporu patří architekt a urbanista Čeněk Musil, autor architektonické podoby Masarykovy obchodní akademie.

ČENĚK MUSIL

(5. 3. 1889 v KOLÍNĚ – 1. 11. 1947 v Jičíně)

Rodák z Kolína spojil většinu svého života osobního i profesního s Jičínem, kam se s rodiči přestěhoval v roce 1902. Po maturitě na zdejší gymnáziu pokračoval Čeněk Musil ve studiu architektury v Praze, a to na Českém vysokém učení technickém a zároveň i na Akademii výtvarných umění. Po studiích se vrací zpět do Jičína, kde působí jako městský inženýr a v roce 1923 si také otvírá svou vlastní architektonickou kancelář, nejprve v dnešní Revoluční ulici a poté v domě čp. 485 v ulici Fügnerově. Jako architekt a urbanista záhy v Jičíně získává dominantní postavení. S jeho tvorbou se ve městě setkáváme téměř na každém kroku. K přeměně Jičína v moderní město přispěl i svým regulačním plánem, ačkoliv jeho vize byla k životu přivedena pouze částečně. Jako urbanista aplikoval Musil zásady Vladimíra Zákrejse, který byl nejen aktivním teoretikem tohoto oboru v Československu první třetiny 20. století, ale také Musilovým předchůdcem na poli regulace zástavby rozvíjejícího se Jičína. Musil byl dobře obeznámen s historií města a jeho historické jádro vnímal jako těžiště pro další vývoj městského organismu. V oblasti své architektonické tvorby prošel Musil cestou od moderny a novoklasicismu přes tzv. český purismus až k funkcionalismu. Jeho stavby však ani v jednom případě nejsou poplatné pouze jednomu stylu. Pro Musila architekta byla vždy podstatná především funkčnost a praktičnost. Vedle účelu stavby pak Musil zohledňoval také osobnost stavebníka a lokalitu, kde měla být stavba umístěna. Důležitá byla historie místa, prostorový kontext a také estetická rovina. Jeho tvorba, jejíž hlavní těžiště bylo v Jičíně, zahrnovala vedle celé řady rodinných a činžovních domů také veřejné budovy, včetně škol. V blízkém okolí Jičína vzniklo podle Musilových návrhů několik staveb národních škol. Přímou v Jičíně pak Čeněk Musil vytvořil jako první v letech 1923–1925 areál Dvouleté rolnické školy v Soudné. Vedle vlastní školní budovy zde vyrostly státní výzkumná stanice, vila ředitele a několik hospodářských budov. Ve stejné době projektoval Musil také Studentský dům (Denisova čp. 400). Původní zázemí jičínských studentů slouží v současnosti jako městská knihovna. V obou případech se architekt zabýval i vybavením interiérů budov. Jeho rukopis nese i Hospodyňská škola (Denisova čp. 212) vystavěná v letech 1925–1927. Za vrcholné období Musilovy tvorby lze pokládat 30. léta 20. století, kdy vznikla rovněž budova Masarykovy obchodní akademie. Čeněk Musil se však věnoval také opravám památek, je autorem některých náhrobků na jičínském

hřbitově a jako nadšený divadelní ochotník působil i jako scenograf. Po skončení druhé světové války se aktivně zapojil do obnovy regionu a spoluzakládal východočeský Stavoprojekt.

HISTORIE ŠKOLY

Jičínské obchodní školství má již za sebou poměrně dlouhou historii. Za její počátek lze považovat rok 1871, kdy ve městě vzniká řemeslnická škola pokračovací. V souvislosti s dělením pokračovacích škol na živnostenské a obchodní po roce 1918 pak narůstají v Jičíně snahy zřídit také v tomto městě samostatnou obchodní školu. Cíle bylo dosaženo v roce 1922, kdy především díky tehdejšímu okresnímu hejtmanovi Bohumilu Peckovi a náměstkovi starosty města Josefu Matějkovi Ministerstvo školství a národní osvěty dokumentem ze dne 16. června toho roku vydaným pod č. j. 65.030-22 dalo svolení k otevření veřejné obchodní školy v Jičíně. Překážka bránící dosud zřízení školy, tedy chybějící prostory pro vyučování, byla totiž překonána, neboť zásluhou výše zmíněných veřejných činitelů byly nalezeny odpovídající místnosti v druhém patře budovy obecné školy na Novém Městě. Ve škole v Poděbradově ulici

čp. 18 se pak žáci veřejné obchodní školy spolu s žáky kupecké školy pokračovací, která k ní byla připojena, učili až do roku 1931, kdy byla dokončena nová samostatná budova školy.

Prvním ředitelem školy byl Ing. František Nožička, rodák z nedalekých Studeňan a profesor veřejné obchodní školy v Havlíčkově Brodě. Předsedou kuratoria školy se stal starosta města Vojtěch Jírů. V září roku 1922 nastoupilo do prvního ročníku školy 49 žáků. Druhým ředitelem školy se v roce 1931 stal po smrti Ing. Nožičky profesor plzeňské obchodní akademie Karel Trojan. V té době došlo i ke změně názvu školy, která byla na počest 80. narozenin prezidenta osvoboditele přejmenována na Masarykovu veřejnou obchodní školu města Jičína. Složitě období pro chod školy nastalo v souvislosti s německou okupací, vznikem protektorátu a válečnými událostmi. Ředitel Trojan byl odveden v roce 1939 jako rukojmí do Buchenwaldu a po svém návratu v roce 1941 odchází na nucenou penzi. Zatčen je i zatímní správce školy profesor Vladimír Holub, který se zapojil do odbojového hnutí, a následuje ho i další pedagog školy profesor Josef Prokop. Správu školy pak přejímá Ing. Miloslav Dušek, avšak již 28. srpna 1941 přichází příkaz k vyklizení školní budovy, která se až do konce války mění na vojenský lazaret a třídy se stěhují zpět do budovy obecné školy na Novém Městě. Vyučování na veřejné obchodní škole je zastaveno počátkem školního roku 1944/1945 a většina učitelského sboru je totálně nasazena. V únoru roku 1945 se zbývající třídy znovu stěhují, tentokrát do Lidového domu na Novém Městě. Po skončení války se začíná vyučovat nejprve v budově obecné školy ve Valdčicích, ale již 21. června 1945 se žáci stěhují zpět do své budovy v ulici 17. listopadu a je obnoven název Masarykova veřejná obchodní škola. Ve školním

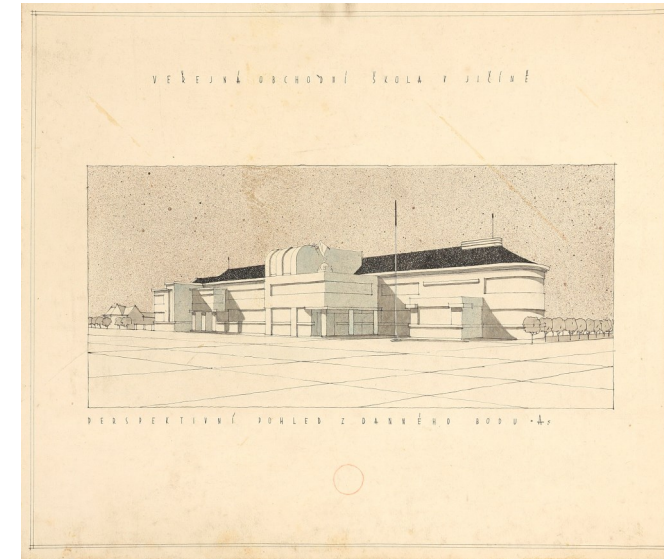
roce 1945/1946 pak zahajuje svou činnost Masarykova obchodní akademie. Zatímním správcem a od roku 1947 ředitelem školy se stává již dříve zmíněný profesor Vladimír Holub. Ve školním roce 1946/1947 měl učitelský sbor školy devět interních členů a dva externisty. Žáků obchodní akademie bylo ve dvou ročnících 127, z toho 36 dívek, obchodní škola pak měla také ve dvou ročnících celkem 112 žáků, přičemž dívek zde bylo 76. V roce 1948 se škola mění na vyšší hospodářskou školu a v roce 1961 přichází další změna, kdy vzniká čtyřletá střední ekonomická škola a dvouletá ekonomická škola. K původnímu názvu, tj. obchodní akademie, se škola vrací až v roce 1990 a od roku 1992 nese opět název Masarykova obchodní akademie.

V budově školy našla v letech 1939–1954 (s přestávkou mezi lety 1941–1945) své sídlo také Odborná škola pro ženská povolání, která byla do Jičína přestěhována z Děčína po záboru pohraničí. Pro vyučování školy byla po roce 1945 vyhrazena část prostor v ředitelově bytě. Ze stejného důvodu zde na chvíli získala azyl také hudební a pěvecká škola z České Lípy.

BUDOVA OBCHODNÍ AKADEMIE

(1929–2021)

Veřejná obchodní škola umístěná od roku 1922 v místnostech obecné školy na Novém Městě se postupně rozšiřovala a spolu se zvyšujícím se počtem žáků stále více narůstala potřeba samostatné budovy. Pro výstavbu nové školní budovy byl zvolen pozemek nacházející se jižně od historického jádra pod zámeckou zahradou u plánované okružní třídy. Dnešní

ulice 17. listopadu (do roku 1933 Podzámecká, před rokem 1940 Bradáčova, později Zdeňka Nejedlého) vede podél historického jádra a spojuje v podstatě ulici Ruskou s autobusovým nádražím. Nejstarší část zástavby ulice pochází z konce 19. století (pomineme-li skutečnost, že tzv. Tamlovka byla zastavěna již v 18. století). V předchozích etapách vývoje mělo toto území spíše charakter volného prostoru, kde se nacházely zahrady či zemědělské pozemky a výjimečně samostatně stojící usedlosti. I v současné době tato ulice není souvisle zastavěna, ale nacházejí se zde izolované objekty vybudované převážně v 1. polovině 20. století, případně později.

Užší architektonická soutěž na pořízení ideových náčrtků pro novostavbu školy byla městem Jičín vypsána 8. ledna 1929.

